

Hungarian Helsinki Committee

A MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA 2018-RÓL

A Magyarországon végbement drámai, antidemokratikus fordulat és a kritikus hangok elhallgattatására irányuló szokatlan kormányzati erőfeszítések ellenére továbbra is erős és hatékony emberi jogi szervezet maradtunk 2018-ban is. Tovább védelmeztük a jogállamiságot, az európai demokratikus értékeket, az üldözötteknek a nemzetközi védelemhez, családi élethez és tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogait, és kiálltunk a kínzás tilalmának maradéktalan érvényesüléséért. 1436 személynek nyújtottunk ingyenes jogi segítséget. Közülük legtöbben fogvatartottak, hatósági erőszak és önkény áldozatai. Sokat dolgoztunk azért, hogy a jogállami keretek lebontása miatt Magyarországra irányítsuk a nemzetközi figyelmet. Az Európai Unió (EU), az ENSZ és az Európa Tanács különféle szervei is használták a Magyar Helsinki Bizottság szakértelmét. Két stratégiai jelentőségű ügyet is megnyertünk az Európai Unió Bíróságán, amelyek kötelező érvényűvé váltak 28 uniós tagállamra nézve. A hazai és a nemzetközi médiumokban legalább 871 alkalommal jelentünk meg. A kormányzat lejárató kampánya ellenére megnöveltük követőink számát a közösségi médiában. A hajléktalanság kriminalizálása elleni indított online videókampányfilmünket 385 652 alkalommal nézték meg. Pereskedéssel, érdekképviseleti munkával és médiaaktivitással sikerült megóvnunk számos különösen sérülékeny, tranzitónában fogva tartott menedékkérőt a hazai hatóságok szándékos éheztetésével szemben. Világszerte, Johannesburgig, Limáig több száz szakembert, közöttük bírákat és állami tisztviselőket képeztünk ki számos témában. 2018-ban négy rangos emberi jogi díjat vehettünk át. A fenti felsorolás csupán néhány kiragadott példa. Ezzel együtt jól mutatják, milyen hatást gyakorolunk az emberi jogok védelmére Magyarországon, Európában és azon túl is. Alapításunk 30 éves évfordulójához közeledve büszkéek vagyunk arra, hogy az igazságtalanság és a civil bátorság élharcosai és szószólói vagyunk. Készen állunk a folytatásra!

BEVEZETÉS

a) Megbízatusunk és módszereink

"A Magyar Helsinki Bizottság meghatározó szerepet játszik az állam felelősség számonkérésében és az áldozatoknak nyújtott közvetlen segítségnyújtásban. Ugyanakkor a partnereik és a nemzetközi szervezetek számára nélkülözhetetlen információforrásnak számítanak."

(Nils Muižnieks, az Európa Tanács korábbi emberi jogi biztosa)

Világszerte elismert, vezető magyar emberi jogi civil szervezetként olyan világért dolgozunk, amelyben **mindenki védelemhez jut, ha megsértik emberi jogait**. Három kiemelt területtel foglalkozunk:

I.) A jogállamiság és a civil társadalom védelme a zsugorodó demokratikus térben.

II.) A menedéjog védelme az embertelen kormányzati politika és a növekvő idegengyűlölet ellenében.

III.) A fogvatartottak jogainak védelme és tisztességes eljárás a büntető igazságszolgáltatási rendszerben.

Legtöbb témánkkal **más civil szervezet nem foglalkozik** Magyarországon. Céljaink elérése érdekében számos, egymással összefüggő módszert alkalmazunk növekvő **regionális, páneurópai és globális hatókörrel**.

Módszerek			
1) Ingyenes jogi segítségnyújtás	2) Stratégiai pereskedés	3) Monitorozás és kutatás	4) Jogi érdekképviselet
5) Nemzetközi érdekképviselet	6) Figyelemfelhívás és média	7) Nemzetközi együttműködés	8) Képzés és kapacitásnövelés

b) Munkánk elismerése

A korábbi évekhez hasonlóan 2018-ban is **kiemelkedő nemzetközi elismerésben** részesült a Helsinki Bizottság.

A New York-i székhelyű **Human Rights First** Pardavi Mártát, egyesületünk társelnökét a tekintélyes **William D. Zabel Emberi Jogi Díjjal** tüntette ki.

A rangos német **Pro Asyl Alapítvány** **Emberi Jogi Díjjal** ismerte el társelnökeink, Kádár András és Pardavi Márta munkáját.

A **Liberális Ifjúság Nemzetközi Szövetsége** (IFLRY) és a Liberális Ifjúsági Alapítvány (LYF) a **2018-as Szabadság Díjat** nyújtotta át az egyesületnek.

A Magyar Antifasiszta Szövetség **Radnóti Miklós antirasszista díjjal** ismerte el tevékenységünket.

Pardavi Márta társelnököt a **POLITICO** még 2018 végén azok közé választotta, akik a 2019-es év meghatározó alakjai lesznek az EU-ban.

Fischer Ádám karmester, egyesületünk tagját Wolf-díjjal ismerték el. Bár a díjat zenei kategóriában kapta, a zsűri kiemelte jogvédő tevékenységét.

Végül, de nem utolsósorban sok kedves szót és **bátorítást kaptunk támogatóinktól**, ami csapatunk minden tagjának sokat jelent.

I. MEGVÉDJÜK A JOGÁLLAMISÁGOT ÉS A CIVIL TÁRSADALMAT A ZSUGODÓ DEMOKRATIKUS TÉRBEN

Háttér: A 2018-as magyar választási kampány a **jelentős civil szervezetek folyamatos és agresszív lejáratajáról** szólt. Április 12-én a kormány propagandagépezetének egyik kiadványa, a *Figyelő* közzétette „A spekuláns emberei” c. cikkét, melyben 300 személyt listázott mint „Soros-zsoldosokat”, többek között számos tudóst, a CEU munkatársait, civil szervezetek stábjait és a Magyar Helsinki Bizottság összes munkatársát.

Június 20-án, éppen a menekültek világnapján a parlament elfogadta az úgynevezett „Stop Soros” törvénycsomagot, amellyel **új szintre lépett** a civil társadalom elleni **megfélemlítés**. Ezzel a **büntetőjogi szankcionálás, akár a tényleges bebörtönzés lehetőségét vezették be azok ellen, akik jogi vagy egyéb segítséget nyújtanak menedékkérőknek**.

Július 20-án a parlament újabb törvényjavaslatot fogadott el, az ún. „bevándorlási különadót”, amely 25%-os adót ír elő bizonyos, „bevándorlást segítő tevékenységekre” (pl. „médiakampányok, médiaszemináriumok szervezése, oktatószervezés, hálózatépítés és -működtetés, a bevándorlást pozitív színben feltüntető propagandatevékenység”).

Decemberben a kormánytöbbség az **igazságszolgáltatás függetlenségét fenyegető** törvényeket fogadott el a közigazgatási különbírósi rendszer létrehozásával.

2018-ban **a kormánypárt médiabirodalmát még jobban központosította** (több mint 470 médiumot tereltek egyetlen kormányközeli média alapítványba), eközben **a független médiumok száma csökkent**, ami egyre nehezebbé teszi a hazai emberjogi civil szervezetek kommunikációját, különösen vidéken.

1) Többféle módszerrel lépünk fel a jogállam rombolása ellen

Eredményeink röviden: Az egyre zsugorodó civil térben sikerült stratégiai győzelmeket aratni a kormány antidemokratikus és civilelles politikájával szemben érdekképviselő és peres eljárások révén. Munkánk döntően hozzájárult az Európai Bizottság új kötelezettségszegési eljárásának elindításához, valamint ahhoz, hogy az Európai Parlament története során először indított a jogállami állapotok romlása miatt ún. 7. cikk szerinti eljárást az egyik tagállamával szemben. Emellett közreműködtünk egy ENSZ-főtitkári jelentéshez, amely a civil társadalom elleni támadásokról szól kritikusan. A jó hírnevünk megsértése miatt indított harmadik pert is megnyertük a kormányzó párt ellen.

Főbb sikerek:

- Az Európai Bizottság Magyarország ellen **kezdeményezett** soron kívüli kötelezettségszegési eljárást, miután az Országgyűlés elfogadta a menedékkérőknek nyújtott segítséget kriminalizáló jogszabályokat (lásd fent).
- Erőfeszítéseink (jelentéseink és felszólalásaink) jelentős mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy az Európai Parlament döntő többséggel fogadta el az ún. „**Sargentini-jelentést**”, és indította el az **ún. 7-es cikkely szerinti eljárást Magyarország ellen az EU emberi jogi és jogállamisági normáinak szisztematikus megsértése miatt**.
- Az általunk nyújtott információk nagyban hozzájárultak a magyar civil szereplők elleni megtorlások részletes taglalásához az ENSZ főtitkár jelentésében.
- Jogi tanácsadást nyújtottunk **magyar és európai parlamenti képviselőknek** a decemberi kormányellenes tüntetések során.
- Az **igazságszolgáltatás függetlenségé**nek lebontására irányuló kormányzati törekvés ellen sikerült elérni, hogy az **Európa Tanács emberi jogi biztosa felszólította Magyarországot a közigazgatási bíróságról szóló törvény megváltoztatására**.
- Olyan hazai és külföldi **nyilvános rendezvényeken** szerepeltünk, mint például az Eisenhower-ösztöndíj konferenciája Londonban, a Menekültek és Száműzöttek Európai Tanácsa belgrádi közgyűlése és a „Fogld el a Kossuth teret!” rendezvénye, amely nyilvános előadásorozat volt a CEU kiszekálása elleni tiltakozóknak.

2) Vezető civil szereplőnek és modellnek számítunk a régióban

Eredményeink röviden: A civil társadalom ellen folytatott támadásokkal és a hazai antidemokratikus folyamattal szembeni ellenállás vezető szereplői vagyunk. Markáns kiállásunk elősegítette, hogy Kelet- és Közép-Európában az ellenálló civil társadalmi szereplőkkel új szövetséget alakítsunk ki az illiberális tendenciák ellen. Példaértékű szerepvállalásunk követhető alternatívát kínál az apátia és a belenyugvás ellen.

Más regionális partnerekkel együtt közösen ismertünk fel hasonló aggasztó illiberális tendenciákat. Részt vettünk az első **regionális kezdeményezésben**, hogy visszaszorítsuk a demokrácia leépítését Magyarországon, Lengyelországban, Horvátországban és Szerbiában. A kezdeményezés megerősítette a régió jelentős civil szervezeteivel fennálló kapcsolatainkat. Számos műhelytanácskozás és találkozó eredményeként elkészült közös kiadványunk (**A beteg demokráciákkal szembeni ellenállás Európában**). Ez **gyakorlati tanácsokat** ad azoknak a civil szervezeteknek, amelyek elkötelezettek az **antidemokratikus visszarendezés megállításában**, bárhol a világon. Brüsszelben, az Európai Parlamentben és Budapesten is ismertettük a jelentést.

3) Láthatóak és hitelesek maradtunk

Eredményeink röviden: Az egyre szűkülő hazai médiatér ellenére 2018-ban sikerült megőrizni látványos médiajelenlétünket, 618 magyar és 253 nemzetközi regisztrált sajtómegjelenéssel. Online elérésünk tovább növekedett, Twitteren elértük a 4000 követőt, Facebookon a 29 000-et, és több mint 370 000 látogatást regisztráltunk blogunkon. Az elmúlt négy évben 260%-kal nőtt az „1%-os jövedelemadó” formájában nyújtott pénzügyi támogatásunk.

Az **„1%-os kampányunk”** nagyon sikeres volt 2018-ban, **jelentősen nőtt mind az adományozók száma, mind az adományok nagysága** (2017-hez képest 50%-kal, illetve 73%-kal, 766 főre és 5 492 866 Ft-ra). Az első félévben **az állandó adományok összegét megdupláztuk** (2018-ban 5 949 302 Ft-ra).

Egész évben **látványos médiacoveredtséget** tudtunk elérni. **618-szor** jelentünk meg a **magyar médiában**.

Jelenlétünk a **nemzetközi médiában** is erőteljes maradt, **253 megjelenést regisztrálhattunk** többek között olyan orgánumban, mint *Reuters, Politico, EU Observer, BBC, Guardian, Euronews, Aljazeera, New York Times, Washington Post, Le Monde, France24, TV5, Die Presse, Newsweek, El País, Deutsche Welle, CNN, FAZ* vagy *El País*.

Több mint 3300 személyt sikerült elérni olyan nyilvános **közönségeseményeken**, mint például **közös sajtótájékoztató, „Helsinki-estek”, panelbeszélgetések, konferenciák**.

II. MEGVÉDJÜK A MENEDÉKJOGOT AZ EMBERTELEN KORMÁNYZATI POLITIKA ÉS A NÖVEKVŐ IDEGENGYŰLŐLETTEL SZEMBEN

Háttér: A **menedékkérők segítésének büncselekményé nyilvánítása** [2018. július 1-jén lépett hatályba](#). A **25%-os bevándorlási különadó** bevezetése is további jelentős korlátozást jelent a jogvédőknek és egyéb segítőknek. Az új **elfogadhatósági feltétel** pedig gyakorlatilag arra kötelezi a menekültügyi hatóságot, hogy **gyorsított eljárásban automatikusan elutasítson minden (!) menedékkérelmet**. Az Európai Bizottság 2018 júliusában **elindított egy gyorsított kötelezettségzegési eljárást** Magyarországgal szemben, mert az új elfogadhatósági feltétel súlyosan sérti az uniós jogot. A menekültek és a migráció továbbra is meghatározó témája maradt a kormányzati propagandának, ami **állandó nyomás** alá helyezte, **a kormány és médiájának célpontjává tette** a menekülteket segítő civil szervezeteket.

4) Mi vagyunk az egyetlen olyan civil szervezet, amelyik jogi segítséget nyújt menedékkérőknek, menekülteknek és hontalanoknak Magyarországon

Eredményeink röviden: 2018-ban a menedékkérők és más kényszermigránsok részére ingyenes jogi segítségnyújtást nyújtottunk 626 esetben. Az egyetlen olyan szervezet maradtunk, amelyik ilyen fontos segítséget nyújt Magyarországon. Ebben az évben 188 ügyfelünk kapott valamilyen formában nemzetközi védelmet a súlyosan ellenséges politikai és jogi környezet ellenére. A menedékjogi ügyeink 84%-a végződött sikerrel a bíróság előtt. Évtizedes érdekképviselési és peres munkánk eredményeként az Európai Unió Bírósága végül Magyarországon és az egész EU-ban betiltotta a szexuális és érzelmi beállítottság minden tudományos alapot nélkülöző, diszkriminatív „magatartápszociológiai tesztelését” a menedékjogi ügyekben.

A menekültügyi programunk ügyei 2018-ban:	626
...menekültügyi eljárások:	464
...idegenrendészeti eljárások:	77
...családegyesítés:	39
...hontalanság meghatározása:	9
...honosítás:	27

Továbbra is nagy figyelmet fordítottunk a különösen veszélyeztetett menedékkérőkre. 63 ügyfelünk kísérő nélküli kiskorú, 62 kínzásáldozat és 9 leszbikus, meleg vagy transznemű személy.

Jogi segítségnyújtásunk továbbra is **döntő hatást** gyakorolt a menekültügyi eljárás minőségére és eredményeire:

A 2018-as Helsinki Menekültügyi Program nemzetközi védelemben részesülő ügyfelei	188
Menekültstátusz	25
Oltalmazott	159
Befogadott	1
Hontalan státusz	3

Stratégiai pereskedést folytattunk a menekültügy terén is. 2018-ban a **Magyar Helsinki Bizottság által képviselt menedékjog iránti kérelmekről szóló döntések 84%-a volt sikeres**.

5) Segítünk a menekülteknek a családgyegetítésben

Eredményeink röviden: Segítségünkkel 26 menekült ember csatlakozhatott biztonságosan családtagjaihoz Magyarországon. A stratégiai pereskedéseknek köszönhetően a magyar joggyakorlat fokozatosan elkezdett foglalkozni azokkal a jogellenes bürokratikus megkötésekkel, amely eddig megakadályozták, hogy a menekültek biztonságba helyezhessék szeretteiket az őket fenyegető veszélyek elöl.

6) Szembeszállunk a menedékkérők teljesen önkényes fogvatartásával

Eredményeink röviden: Stratégiai pereskedésünk rávilágított a magyarországi menedékkérők szisztematikusan önkényes fogva tartására és a hatékony igazságügyi felügyelet hiányára. Mindez a nemzetközi szereplőket cselekvésre ösztönözte. Megóvtunk 10, tranzitónában fogvatartott menedékkérőt a szándékos éhezéstől, ezt az Emberi Jogok Európai Bírósága által megítélt 6 ideiglenes intézkedéssel értük el. További öt olyan ideiglenes strasbourgi intézkedést sikerült elérnünk, amelyek arra kényszerítették a hatóságokat, hogy az embertelen bánásmód tilalmával összhangban biztosítsák a megfelelő életkörülményeket a veszélyeztetett menedékkérőknek a tranzitónákban. Az önkényesen fogvatartott, különösen sérülékeny menedékkérő családok szabadon bocsátását úgy sikerült elérni, hogy a hazai bíróság rendelt el ideiglenes intézkedést. Egyik esetben konkrétan egy teljes egészében szülői támaszra szoruló kerekesszékes gyermeket és családját sikerült megsegíteni.

7) Mi vagyunk az egyetlen olyan hazai hang, amely szóvá teszi a menekülők ellen elkövetett jogsértéseket

Eredményeink röviden: Sikeres hazai és nemzetközi érdekképviseleti erőfeszítéseink hozzájárultak ahhoz, hogy a kormánnyal szemben a nemzetközi nyomásgyakorlás továbbra is fennálljon az embertelen és jogellenes menekültügyi politikája miatt. Érdekképviseleti munkánk és az erős nemzetközi kritika véget vetett 2018 augusztusában a fogva tartott menedékkérők szándékos éhezésének. Az Európai Parlament által döntő többséggel elfogadott „Sargentini-jelentés” is hivatkozott a magyar menekültügyi rendszer szisztematikusan lebontása miatti kritikánkra. A 2018-ban elkészített 20 információs anyagunkat összesen 13 409 alkalommal töltötték le honlapunkról.

A 2018-as úttörő kutatási tanulmányunk ([Safety-Net Torn Apart](#)) első alkalommal írta le, hogyan kezelik a **nők és az LMBTI** (leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű és interszexuális) menedékkérőket a leépített hazai menekültügyi rendszerben. A jelentés arra a következtetésre jutott, hogy ezekre a csoportokra **különösen súlyos hatással van a valaha még működőképes magyar menekültügyi rendszer szándékos megsemmisítése**. Ezek az emberek nem kapnak helyzetüknek megfelelő, egyénre szabott szolgáltatásokat.

8) Az inkluzív és innovatív képzés globálisan elismert kezdeményezői vagyunk a kényszermigráció területén

Eredményeink röviden: A Magyar Helsinki Bizottság menekültügyi programja 6 nyelven több mint 865 menedékjogi és migrációs szakembert és egyetemi hallgatót képzett ki több mint 50 országban. Tovább folytattuk a fenntartható menekültügyi oktatást Latin-Amerikában és Észak-Nyugat-Afrikában, ami igazolja munkánk kiemelkedő hatását világszerte. A képzésen keresztül továbbra is a hontalan személyek jogainak nemzetközi szószólói maradtunk, és minden bizonnyal az egyetlen olyan menekültsegítő civil szervezet Európában, amelynek innovatív képzéseit gyakran állami hatóságok és bíróságok is igénybe veszik.

Az elmúlt tíz évben a Magyar Helsinki Bizottság globális hírnévre tett szert a menedékjogi és a kényszermigráció területén folytatott **képzések szakértőjé**ként. Képzőink nem csak nemzetközileg releváns szakértelemmel rendelkeznek az adott témákban, hanem a tanítás **befogadó és innovatív megközelítésében** is figyelemreméltó eredményeket értek el. 2018-ban valószínűleg az egyetlen menekültsegítő civil szervezet maradtunk Európában, amelynek képzési szolgáltatásait az **állami hatóságok és bíróságok is rendszeresen kérik**. 2018-ban a Svéd Migrációs Ügynökség a menekültügyi eljárás minőségének továbbfejlesztése érdekében meghívta menekültügyi programunk vezetőjét, mint az egyetlen külföldi szakértőt és oktatót az „Understanding Asylum” elnevezésű projektjére. 2018-ban az ENSZ

Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR) Globális Oktatási Központjával együttműködve folytattuk úttörő menekültügyi kezdeményezésünket ([Refugee Law Reader](#)). Célunk a **fenntartható menekültügyi oktatás biztosítása a leginkább rászoruló régiókban**. Mindez hozzájárul a Magyar Helsinki Bizottság nemzetközi szakértői hírnevének megerősítéséhez Észak-Afrikában és Latin-Amerikában.

III. A FOGVATARTOTTAK JOGAINAK VÉDELME ÉS TISZTESSÉGES ELJÁRÁS A BÜNTETŐ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSI RENDSZERBEN

Háttér: A büntető igazságszolgáltatási rendszer továbbra is **előnyben részesítette az elrettentést és a megtorlást**, folytatta a szigoron alapuló, reintegrációs szempontokat háttérbe szorító gyakorlatát. Ez **még inkább marginalizálja a szegényeket és hátrányos helyzetűeket**. A gyanúsítottak és a vádlottak jogairól szóló uniós irányelvek 2018-ban továbbra is kiinduló pontként szolgáltak munkánkhoz Magyarországon és Európában.

A hatóságokkal (rendőrség, büntetés-végrehajtás) kötött együttműködési megállapodások 2017-es megszűnése óta **új stratégiákat** dolgoztunk ki, amelyek meghatározták 2018-ban végzett munkánkat: **adatgyűjtés és kutatás** (terepmunka, hálózatépítés), **érdekképviselet és tájékoztatás** (szélesebb szövetségi rendszerek, terepmunkában résztvevő szakemberek, párbeszéd a büntető igazságszolgáltatás döntéshozóival).

9) Kiállunk a büntetőeljárásokban megismerhető információk ügyéért Magyarországon és Európában

Eredményeink röviden:

Civil szervezetként továbbra is **főszereplője** maradtunk annak a folyamatnak, hogy az európai büntetőeljárásokban a gyanúsítottak és vádlottak számára hozzáférhetőbb, közérthetőbb és egyszerűbb nyelvezetű információk legyenek. Kezdeményeztük a közérthető és hozzáférhető jogi információk európai szakértői hálózatának létrehozását. A Magyar Helsinki Bizottság menedzselte Szabálysértési Munkacsoport két úttörő jellegű információs kiadványt dolgozott ki hajléktalanoknak és szexmunkásoknak, amely közérthető nyelvezettel mondja el nekik, hogyan kerülhetik el az elzárást.

A tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogok ismerete és megértése kulcsfontosságú. Gyakorlatból tudjuk, hogy a bűncselekmények gyanúsítottjainak vagy a vádlottaknak nyújtott tájékoztatás gyakran **nagyon bonyolult jogi nyelven van megfogalmazva, és még az iskolázottabbak számára is érthetetlen**.

A Magyar Helsinki Bizottság az európai szakértők körében végzett kutatást a büntetőeljárások során használt **közérthető nyelvezet és írásbeliség** képzési igényeiről. Kutatásunk arra az eredményre jutott, hogy a büntető igazságszolgáltatási rendszer kulcsszereplői üdvözlőnének ilyen tréningeket. Ezért három másik civil szervezettel karöltve elkezdtünk kifejleszteni egy speciális képzési modult, amely a közérthető nyelv (írásbeli és szóbeli) használatára koncentrál a bűnügyi igazságszolgáltatási rendszerekben. Ez ügyben **megtettük az első lépéseket egy európai szakértői hálózat létrehozására a közérthetőség érdekében**.

10) Tisztességes eljárást a szabálysértéseknél is

Eredményeink röviden: Sikeresen tiltakoztunk a hajléktalanság kriminalizálása ellen: Az ombudsman a mi kérésünk nyomán kezdeményezte az Alkotmánybíróságnál a vonatkozó rendelkezések felülvizsgálatát. Az „amicus curiae” kampány nyomán pedig számos jelentős szereplő fordult a Alkotmánybírósághoz. A hajléktalanság kriminalizálásának embertelenségéről és értelmetlenségéről online videókampányt indítottunk. Ez különösen sikeres volt: az első két kampány videót 385 652 alkalommal tekintették meg.

Egyik stratégiai célunk, hogy **csökkentsük az indokolatlan letartóztatások és elzárások számát** Magyarországon, és biztosítsuk, hogy a letartóztatás szabályozása és gyakorlata megfeleljen az Emberi Jogok Európai Bírósága által meghatározott normáknak. Ezért aztán fontos célunk a **hajléktalanság kriminalizálása** elleni küzdelem is.

Ahhoz, hogy megvédjük a veszélyeztetett csoportokat (mélyszegényekben élőket, hajléktalanokat, romákat, prostituáltakat) a szabálysértési rendszer aránytalanul súlyos szankcióitól, **beadványokat** állítottunk össze az **önkormányzati rendeletek** közösségi szabályozásával kapcsolatban (összesen 125 rendelet, 5 különböző megyében). Tovább erősítettük a szakértői összefogást a képviseltünk szabálysértési eljárásban.

szabálysértések terén. **13 személyt** közvetlenül is

11) Támogatjuk mindenki jogát a tisztességes eljáráshoz és a törvény előtti egyenlőséghez

Eredményeink röviden: Magyarországon továbbra is az elsőszámú civil szervezet vagyunk, amelyik támogatja a terheltek, a gyanúsítottak és vádlottak jogát védelemhez és a tisztességes eljáráshoz, illetve nyomon követi az ezekkel kapcsolatos uniós irányelvek érvényesülését. Elsőként vizsgáltuk meg az új büntetőeljárás törvény végrehajtásának tapasztalatait. A fegyveregyenlőség előmozdítása érdekében mélyreható kutatást végeztünk a gyanúsítottak jogairól és a kihallgatások audiovizuális felvételeinek használatáról. Innovatív kézikönyvünkkel hiánypótló támogatást nyújtottunk a büntetőeljárásokhoz a gyermekekkel foglalkozó ügyvédeknek. Közvetlen jogi tanácsadást adtunk 96 személynek a büntetőeljárással kapcsolatos emberi jogi panaszukkal kapcsolatban.

2018-ban hiánypótló **kutatás** tettünk közzé, ami a **védőhöz való hozzáférés jogáról** szóló uniós irányelv és a jogi segítségnyújtásról szóló uniós ajánlás végrehajtásáról szól. A kiadvány a kapcsolódó problémák tudatosítását is szolgálja, és a hazai politikai döntéshozók felé megfogalmazott javaslatunkat is tartalmazza.

Folytattuk a védőügyvédek képzését **ügyvédi és jogi segítségnyújtásról szóló tréningekkel**. **Több mint 40 szakembert** képeztünk. A védőügyvédek számára összeállítottunk egy **kézikönyvet** a kapcsolódó nemzetközi joggyakorlatról, amire munkájuk során támaszkodhatnak.

A 2018. július 1-jén hatályba lépett **új büntetőeljárás törvény számos ajánlásunkat tükrözi, évtizedes munkánk járt sikerrel.**

Az általunk koordinált nemzetközi kutatási projektben megvizsgáljuk a **kihallgatások audiovizuális felvételére** vonatkozó jogi keretrendszert és gyakorlatot. A hazai állapotok siralmasak, pedig a kihallgatás képi és hangfelvevővel történő rögzítése **növeli a kihallgatók ellenőrizhetőségét és felelősségét**, vagyis erősítené a tisztességes tárgyaláshoz és a törvény előtti egyenlőséghez való jogot.

A büntetőeljárás alá vont gyerekek különösen kiszolgáltatottak, amikor a büntető igazságszolgáltatási rendszer szereplőivel találkoznak. Részt vettünk a védőügyvédeknek összeállított **gyakorlati kézikönyv** kidolgozásában. A kiadvány **célja a kommunikációs készségek javítása és a gyerek érdekeinek legjobb érvényesítése a büntetőeljárás során**. **Közvetlen jogi tanácsadást** is nyújtottunk **96 személynek** lezárt vagy folyamatban lévő büntetőeljáráshoz kapcsolódó emberi jogi panaszukhoz.

12) Küzdünk az indokolatlan letartóztatások ellen

Eredményeink röviden: Az egyetlen olyan szervezet maradtunk, amely rendszeres, ingyenes jogi segítséget és jogi képviseletet biztosít Magyarországon az indokolatlanul letartóztatott személyeknek. 2018-ban 25 főnek segítettünk. Az előzetes letartóztatás kapcsán új ügyvédkört hoztunk létre képzés és információcsere céljából.

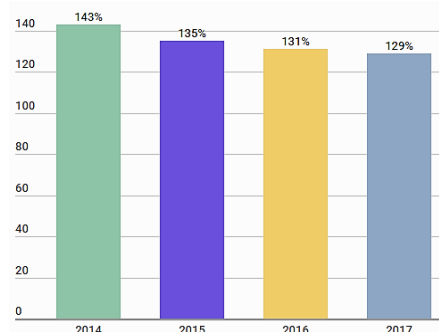

Egyik stratégiai célunk, hogy **csökkentsük Magyarországon az indokolatlan letartóztatások számát**, és biztosítsuk, hogy a kényszerintézkedések szabályozása és gyakorlata megfeleljen az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) által meghatározott normáknak. Már 2018-ban értékeltük az új büntetőeljárás törvény első tapasztalatait, hogy a gyakorlat megfelel-e a nemzetközi előírásoknak. Megszerveztünk egy **védőkörből álló kört** azzal a céllal, hogy átadjuk tudásunkat az EJEB előzetes letartóztatásra vonatkozó előírásairól, erősítsük az ügyvédek önbizalmát, és szakmai segítséget nyújtunk számukra, ha az EJEB-hez fordulnának ügyfeleik érdekében.

13) Humánus börtönkörülményekért és a fogvatartottak emberi jogaiért küzdünk

Eredményeink röviden: Kulcsszerepünk volt abban, hogy Magyarországon az elmúlt években pereskedéssel és érdekképviselettel sikerült csökkenteni a börtönök tömeges zsúfoltságát. 2018-ban is folytattuk nemzetközi tevékenységünket ebben a kérdéskörben. Emellett a fogvatartottak családi életéhez való jogának tiszteletben tartásának ügyéért is síkraszálltunk. Mind az ENSZ, mind az Európa Tanács szervei osztották aggodalmainkat. 2018-ban jogi segítséget nyújtottunk 162 személynek ilyen ügyekben.

A strasbourgi bíróságnak a „Varga és társai kontra Magyarország” perben hozott 2015-ös iránymutató ítélete nyomán **érezhetően csökkent a börtönök túlzásfóltsága** (lásd a jobb oldali táblázatot). A további javulás érdekében 2017-ben egy **közleményt** nyújtottunk be az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának, amely elemzi a kártalanítási eljárást, amely álláspontunk szerint korántsem rendezi megnyugtatóan a börtönzsúfoltság és a rossz elhelyezés okozta fogvatartotti sérelmeket. A Miniszteri Bizottság 2018. márciusában hozott döntése **széles körben osztotta aggodalmainkat**.

A sikeres társadalmi visszailleszkedés előfeltétele, hogy a fogvatartottaknak rendszeres kapcsolatuk lehessen családjukkal. Ennek ellenére **a büntetés-végrehajtás** ahelyett, hogy segítené a kapcsolattartást, egyre jobban akadályozza azt, és **elidegeníti egymástól a fogvatartottakat és rokonaikat**. Ezt a kérdést számos nemzetközi szervezettel közösen tettük szóvá, kiemelt hangsúlyt fektetve arra, hogy a beszélő során **megtiltottak mindenféle érintést az elítélt és a látogató között**, vagy az, hogy **a börtönökből csak méregdrágán lehetséges telefonálni**.

14) Fellépünk a magyarországi gyűlölet-bűncselekmények, a kínzás büntetlenségével szemben

Eredményeink röviden: Továbbra is mi vagyunk az egyik olyan szervezet Magyarországon, amely hatékonyan lépett fel a kínzás és az embertelen bánásmód büntetlenségével szemben. Egyesületünk komoly munkát végez a gyűlölet-bűncselekmények büntetlenségének megszüntetése érdekében is. Jogi segítséget nyújtottunk több személynek, aki panasszal éltek: 44 főnek a hatósági visszaélés és embertelen bánásmód, 52 fogvatartottnak a büntetés-végrehajtási intézmények nem megfelelő orvosi ellátása és 43 személynek a rendőrségi intézkedések miatt.

Aktív tagja vagyunk a **Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport**nak, ami egyedülálló civil csoportosulás. Lassan abban is, hogy párbeszédet folytathat a büntető igazságszolgáltatás szereplőivel. A munkacsoport elérte, hogy a bűncselekmények **új nyilvántartási rendszer**e feltüntesse, miszerint a bűncselekményt előítéletes motívum vezette-e, valamint rögzítse az áldozat védett csoporthoz való tartozását. Eredményeink alapján **az Európai Bizottság jó gyakorlatnak minősítette a munkacsoportot**.

Sikeresen építettük tovább európai elismertségünket azzal, hogy élharcosként küzdünk **a kínzás, az embertelen és más megalázó bánásmódok büntetlensége ellen**. Nemzetközi és hazai közreműködőkkel együtt támogattuk a kínzás és az embertelen bánásmód elleni garanciák bevezetését, és arra törekedtünk, hogy javítsuk a nemzeti kínzásmegelőzési mechanizmus hatékonyságát.

Nagy **hangsúlyt fektettünk a rossz bánásmód megelőzésére és megbüntetésére**, miközben elemeztük a **büntetőeljárás törvény** 2018 júliusában hatályba lépett új szabályozást. A különböző érdekelt felekkel folytatott számos kutatómunkán és interjún alapuló megállapításokat egy **országjelentés**ben foglaltuk össze.

* * *

Az egyesületi beszámolóban részletezett témákban nyújtott jogi segítségen túl további 21 ügyben adtunk különféle jogi információt az Emberi Jogok Európai Bírósága előtti eljárásokhoz. 312 esetben pedig, amelyek nem tartoztak a Magyar Helsinki Bizottság tevékenységi köréhez, javaslatot adtunk a panaszosnak, melyik hatáskörrel rendelkező szervhez vagy szervezethez forduljon.